

**Quickscan Wet Natuurbescherming
Stationsweg 15-17 Zevenhoven (ZH)**

Colofon

Titel ..... : Quickscan Wet Natuurbescherming Stationsweg 15-17 Zevenhoven (ZH)

Projectnummer: .. : 17790

Opdrachtgever ... : Agra-Matic BV
Postbus 396
6710 BJ Ede

Datum ..... : 9 mei 2017
Status rapport ... : eindrapport
Bestand ..... : 17790-eindl.wpd

Opdrachtnemer .. : De Groene Ruimte BV
Sportstraat 42
6707 GH WAGENINGEN
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam ..... : ir. P.A.W.M. Raaijmakers
Handtekening: ... :

Auteursrecht .... : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

INHOUD

1.	INLEIDING	2
2.	WERKWIJZE	3
3.	PLANGEBIED EN HANDELING	4
3.2.	Handeling	5
4.	RESULTATEN	6
4.1.	Wet natuurbescherming	6
4.2.	NDFF	6
4.3.	Flora	7
4.4.	Zoogdieren	8
4.5.	Amfibieën, reptielen en vissen	9
4.6.	Vogels	9
4.7.	Vlinders, libellen en overige ongewervelden	10
5.	CONCLUSIES EN ADVIEZEN	11
5.1.	Conclusies	11
5.2.	Adviezen	11
	BRONNEN	12

Bijlagen

- Bijlage 1. Meest relevante artikelen uit de Wet Natuurbescherming bij een quickscan
- Bijlage 2. Beschermde soorten Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn
- Bijlage 3. Andere (nationaal) beschermde soorten
- Bijlage 4. In Zuid-Holland vrij gestelde soorten

I. INLEIDING

In opdracht van Agra-Matic (Ede) heeft De Groene Ruimte BV in april 2017 voor de planlocatie Stationsweg 15-17 een ecologische quickscan in het kader van de Wet Natuurbescherming (WNB) uitgevoerd. Voor deze planlocatie is verbouwing van een kerk en bijbehorende woning tot twee woningen voorzien; hiervoor is een bestemmingsplanwijziging vereist (functiewijziging¹⁾). Dit is in het kader van de WNB aan te duiden als een 'handeling', meer specifiek als 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'. Bij een 'handeling' brengt de WNB een aantal verplichtingen met zich mee ten aanzien van mogelijk aanwezige planten en dieren. Zo rust bij de initiatiefnemer de wettelijke plicht om aan te tonen dat door de beoogde 'handeling' geen streng beschermde soorten worden verstoord, of om een ontheffing aan te vragen bij de provincie en te verkrijgen alvorens verstorende activiteiten mogen plaatsvinden.

Om na te gaan of de 'handeling' een negatief effect heeft op eventueel aanwezige streng beschermde soorten, is een vooronderzoek in de vorm van een quickscan noodzakelijk. De quickscan, bestaande uit een bronnenonderzoek en een veldonderzoek, is er op gericht om een dusdanig goed inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden, dat (aanbevelingen voor) de volgende onderdelen kunnen worden opgesteld:

- een overzicht van (de kans op) aanwezige en te verwachten streng beschermde soorten en andere zeldzame of bijzondere soorten en natuurwaarden;
- effecten van de 'handeling' op (mogelijk) aanwezige en te verwachten streng beschermde soorten en andere zeldzame of bijzondere soorten en natuurwaarden;
- algemene richtlijnen voor oplossingsrichtingen om negatieve effecten te mitigeren;
- de haalbaarheid van een eventueel vereiste ontheffingsaanvraag;
- het voor een eventueel vereiste ontheffingsaanvraag benodigde nader onderzoek;
- een goed beeld van eventueel in het kader van de WNB vereiste vervolgstappen.

Om het bovenstaande doel te bereiken is een ecologische quickscan in de vorm van een bronnenonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd voor de planlocatie en directe omgeving (onderzoeksgebied).

In deze rapportage zijn de resultaten verwoord van de ecologische quickscan. Van het plangebied is een situatiebeschrijving opgenomen. Daarnaast zijn -per soortengroep- de aangetroffen en/of de zeer waarschijnlijk aanwezige, beschermde soorten aangegeven. Indien bronnenonderzoek en veldonderzoek onvoldoende informatie of zekerheid hebben opgeleverd, waardoor nader (veld)onderzoek is vereist, is dat bij de soortengroep aangegeven.

Van niet genoemde streng beschermde soorten kan de aanwezigheid worden uitgesloten. Er heeft geen andere toetsing plaatsgevonden dan aan de vereisten vanuit de WNB (soortenbescherming), gebaseerd op de 'handeling' zoals aangegeven.

---

¹⁾ Informatie door opdrachtgever.

2. WERKWIJZE

Ter voorbereiding op het veldbezoek is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd, om een indruk te krijgen van de mogelijke natuurwaarden van (de omgeving van) het plangebied. Er zijn waarnemingen van de afgelopen 5 jaar opgevraagd.

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 26 april 2017 tussen 13.00u en 14.00u. Het was droog na buien, half bewolkt, de windkracht was 2-3Bft en de temperatuur was ca. 10 °C. Het veldbezoek is uitgevoerd door een ervaren veldecoloog²⁾ van De Groene Ruimte. Daarbij zijn alle (sporen van) beschermde soorten genoteerd. Er is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied en de te dempen sloot voor beschermde soorten³⁾. Ook andere bijzondere waarnemingen zijn genoteerd en er zijn foto's gemaakt. Tevens is gericht gezocht naar (sporen van) andere beschermde soorten. Er zijn geen gerichte inventarisaties (met vallen of dergelijke) naar bepaalde soorten(groepen) uitgevoerd.

De waarnemingen uit het uitgevoerde bronnen- en veldonderzoek zijn in het kader van de WNb getoetst aan de voorgenomen handeling.

De bevindingen (waarnemingen, analyse en conclusie) zijn in voorliggende rapportage verwoord. Ook is aangegeven welke consequenties dit vanuit de WNb heeft voor de verdere procedure wat betreft de WNb.

---

²⁾ Dhr ir Rienk Noordhuis.

³⁾ De meeste planten- en diersoorten zijn niet jaarrond vindbaar in het veld. Door het plangebied ook op mogelijke geschiktheid voor beschermde soorten te beoordelen, wordt een beeld verkregen van de mogelijkheid of waarschijnlijkheid dat deze soorten voorkomen. Om een maximale zekerheid over het al dan niet voorkomen te verkrijgen zijn in het algemeen gerichte inventarisaties in de daarvoor geschikte seizoenen noodzakelijk.

3. PLANGEBIED EN HANDELING

3.1. Plangebied

Stationsweg 15-17 (Zevenhoven) ligt in de kern Zevenhoven van de gemeente Nieuwkoop (Zuid-Holland).

Ligging plangebied (bron Agra-Matic)

Omgeving plangebied naar het zuiden

Omgeving plangebied zuidwesten

Het plangebied bestaat uit twee onderling verbonden panden: een kerk en de bijbehorende woning. De kerk is eenvoudig van bouw, bestaande uit een grote kerkruijme met een orgel op de eerste verdieping, een ontvangsthal met toilet en aan de zuidzijde een uitbouw met vergadermogelijkheid. Het hoge deel van de kerk stamt uit 1909. Er is geen zolder aanwezig, maar houten dakbeschot. Op het dak liggen platte rode dakpannen. De kerk staat op de monumentenlijst. Aan de westzijde is de kerk via een laagbouw met het woonhuis verbonden. Het woonhuis is waarschijnlijk begin jaren zeventig gebouwd en vervangt een in die tijd gesloopte kosterwoning van een oudere datum. Ten zuiden van de kerk is een tijdelijke barak aanwezig en ten zuiden van het woonhuis is een houten schuurtje aanwezig. Er is veel verharding in de vorm van grind en tegels, maar daarnaast is er ook struweel en gazon alsmede een kleine moestuin. Het gehele kavel is circa 1200 vierkante meter groot.

Vooraanzicht Stationsweg 15

Vooraanzicht Stationsweg 17

Achteraanzicht Stationsweg 15-17

Interieur kerk Stationsweg 17

3.2. Handeling

De handeling⁴⁾ betreft een interne verbouwing van de kerk tot woning. Ook zal de aanwezige barak worden verwijderd. De gevels en daken van zowel kerk als het bestaande woonhuis blijven ongewijzigd; ook zijn er aan de bestaande woning geen interne werkzaamheden voorzien. De tuinschuur zal worden behouden.

Te amoveren barak

⁴⁾ Informatie opdrachtgever.

4. RESULTATEN

4.1. Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

De planlocatie ligt op ruim 2 km van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse plassen en de Haeck'.

Een toetsing van de handeling op eventuele significant negatieve effecten valt buiten het kader van de door De Groene Ruimte uitgevoerde quickscan.

Soortenbescherming

De WNb regelt onder andere de soortenbescherming. De WNb kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn en een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Tenslotte is er een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt worden beschermd. Alle vogels en ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten worden beschermd. Daarnaast is er de zorgplicht voor alle beschermde en niet beschermde dier- en plantensoorten. Deze houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Voor toepassing van de WNb zijn verschillende soortenlijsten van belang:

- van de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn is geen limitatieve lijst beschikbaar; in de praktijk betreft het voor Nederland alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn.
- een overzicht van de middels de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn in Nederland beschermde soorten is opgenomen in bijlage 2;
- een overzicht opgenomen van 'andere' nationaal beschermde soorten is opgenomen in bijlage 3;
- In de WNb zijn voor beschermde soorten verschillende vrijstellingsmogelijkheden opgenomen, onder andere via een goedgekeurde gedragscode of via een provinciale verordening. De lijst van de in Zuid-Holland (bij ruimtelijke ingrepen) vrijgestelde soorten is opgenomen in bijlage 4.

Natuurnetwerk Nederland

De planlocatie ligt op ruim 2 km van het dichtstbijzijnde deel van het NNN (West-einderplas).

Een toetsing van de handeling op eventuele significant negatieve effecten valt buiten het kader van de door De Groene Ruimte uitgevoerde quickscan.

4.2. NDFF

Het zoekgebied waarbinnen waarnemingen in de NDFF zijn opgevraagd is hieronder weergegeven; de gegevens zijn hierna per soortengroep verwerkt.

Zoekgebied NDFF (zwart) en plangebied (groen)

4.3. Flora

Soorten

NDFF

In de NDFF zijn in het zoekgebied 128 waarnemingen bekend van in totaal 121 soorten vaatplanten. Het betreft allemaal algemene soorten.

Veldwerk

Tijdens het veldwerk zijn geen beschermde of bijzondere soorten aangetroffen. Hoewel dit niet het goede seizoen was om naar beschermde planten te zoeken worden deze gezien het huidige gebruik van het plangebied niet verwacht.

Analyse en conclusies flora

Door de 'handeling' worden geen beschermde plantensoorten verwijderd.

4.4. Zoogdieren

Soorten

Bronnen

In de NDFF is in het zoekgebied één waarneming bekend van een egel; er zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen of Steenmarter.

In een gebied groter dan het hierboven aangegeven zoekgebied zijn naast Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis ook Laatvlieger en Meervleermuis waargenomen. Waarnemingen van Gewone grootoorvleermuis zijn niet bekend in de wijde omgeving. Ook in het verleden zijn weinig of geen waarnemingen van deze soort bekend uit de wijde omgeving (Limpens et al, 1997).

De Meervleermuis is vrij talrijk in de omgeving. Er wordt veel gefoerageerd door de soort op de Nieuwkoopse plassen en er zijn in elk geval in het verleden kraamkolonieverblijven gevonden binnen een straal van enkele kilometers van het plangebied zoals in Nieuwveen en Aarlanderveen (Limpens et al, 1997; Haarsma, 2004).

In de (wijde) omgeving komen nog de volgende streng beschermde zoogdiersoorten voor: Waterspitsmuis, Noordse woelmuis en Otter.

Veldwerk

Tijdens het veldwerk zijn geen waarnemingen gedaan van zoogdieren; ook werden geen sporen van zoogdieren vastgesteld.

Tijdens het veldwerk is tevens het volgende vastgesteld:

- Zowel aan het woonhuis als in de kerk zijn er mogelijkheden voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen:
  - bij het woonhuis zijn mogelijkheden achter daklijsten, achter multiplex betimmeringen, in of nabij de dakkapel, onder pannen en daklood en waarschijnlijk in spouwruimtes.
  - bij de kerk zijn mogelijkheden voor vleermuizen onder daklijsten (op de kopgevels en gevel van de uibouw) en onder dakpannen.
- De aanwezige schuur en de barak zijn niet of nauwelijks geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.
- Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen als dwergvleermuizen, Meervleermuis en Laatvlieger zijn niet uit te sluiten in het plangebied.
- Kraamkolonieverblijfplaatsen zijn in het plangebied niet uit te sluiten.
- Op basis van de afwezigheid van poepsporen wordt de aanwezigheid van een massawinterverblijf van Gewone dwergvleermuis uitgesloten.
- Waterspitsmuis, Noordse woelmuis en Otter kunnen in het plangebied worden uitgesloten door het ontbreken van het geschikte biotoop en aansluiting met bestaande populaties.
- In het plangebied en directe omgeving zijn geen beschikte biotopen voor Waterspitsmuis, Noordse woelmuis en Otter.

Analyse en conclusie zoogdieren

Binnen de aanname dat er geen werkzaamheden worden verricht aan de bestaande woning en aan de gevel en dak van de kerk, worden er door de handeling geen vaste verblijfplaatsen van beschermde zoogdieren verstoord.

Vanuit de soortenbescherming zijn dan geen verdere stappen vereist.

4.5. Amfibieën, reptielen en vissen

Soorten

NDFF

In de NDFF zijn in het zoekgebied geen waarnemingen bekend van reptielen, amfibieën of vissen. In de wijde omgeving van het plangebied komt de Rugstreeppad voor.

Veldwerk

Tijdens het veldwerk zijn de volgende waarnemingen gedaan.

Amfibieën

Gezien het huidige grondgebruik wordt de Rugstreeppad niet verwacht in het plangebied. Ook in de toekomst wordt de soort niet structureel verwacht.

Reptielen.

De Ringslang wordt op basis van de huidige verspreiding niet verwacht. Dat geldt ook (sterker) voor de overige wilde reptielsoorten.

Vissen.

Door het ontbreken van open water in het plangebied zijn vissen niet aan de orde.

Conclusie amfibieën, reptielen en vissen

Gezien huidige inrichting en gebruik van het plangebied en verspreidingsgegevens, zijn beschermde soorten uit deze groep uitgesloten.

Vanuit de soortenbescherming zijn onder deze aanname voor deze soortengroep geen verdere stappen vereist.

4.6. Vogels

Soorten

NDFF

In de NDFF zijn in het plangebied 24 vogelwaarnemingen bekend van in totaal 42 vogelsoorten. Daarvan zijn vier soorten met jaarrond beschermde nesten: Huismus, Buizerd, Havik en Ransuil.

Veldwerk

Jaarrond beschermde nesten.

Tijdens het veldwerk is het volgende vastgesteld.

- Stationsweg 15 (kerk):
Naar alle waarschijnlijkheid zijn er nestplaatsen van Huismus aanwezig onder de pannen van het kerkgebouw. Met name aan de oostzijde zijn de Huismussen actief.

- Stationsweg 17 (woning):
bij het woonhuis zijn geen Huismussen waargenomen; de eerste indruk is dat hier geen nestplaatsen van Huismus aanwezig zijn;
- Het pand is niet ongeschikt voor nestplaatsen van Gierzwaluw.
- Nestplaatsen van Steenuil of Kerkuil kunnen worden uitgesloten op basis van de afwezigheid van waarnemingen, sporen en geschikte nestplaatsmogelijkheden.

Broedgevallen

Broedgevallen van algemene tuinvogels als Merel en Turkse tortel zijn niet uit te sluiten.

Conclusies jaarrond beschermde nesten en broedgevallen vogels

Binnen de aanname dat er geen werkzaamheden worden verricht aan de bestaande woning en aan de gevel en dak van de kerk, worden er door de handeling geen jaarrond beschermde nesten van Huismus (waarschijnlijk wel aanwezig) of Gierzwaluw (niet uit te sluiten) verstoord.

Vanuit de soortenbescherming zijn onder deze aanname voor deze soortengroep geen verdere stappen vereist.

4.7. Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Soorten

NDFF

In de NDFF zijn in het zoekgebied in totaal 7 waarnemingen bekend van 7 soorten (dag)vlinders en één waarneming van een libel. Het betreft allemaal algemene soorten.

In de wijde omgeving van het plangebied komt de Platte schijfhoren voor.

Veldwerk

Er zijn geen waarnemingen van streng beschermde soorten uit deze soortengroepen gedaan. Het plangebied is ook niet geschikt voor streng beschermde soorten uit deze groep.

Conclusies vlinders, libellen en overige ongewervelden

Gezien huidige inrichting en gebruik van het plangebied en verspreidingsgegevens, zijn beschermde soorten uit deze groep uitgesloten.

Vanuit de soortenbescherming zijn onder deze aanname voor deze soortengroep geen verdere stappen vereist.

5. CONCLUSIES EN ADVIEZEN

5.1. Conclusies

- De voorgenomen functiewijziging ten behoeve van de verbouwing van Stationsweg 15 (de kerk) tot woning is in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te merken als een 'handeling'.
- De planlocatie (Stationsweg 15-17) ligt op ruim 2 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en eveneens op ruim 2 km afstand van de dichtstbijzijnde ecologische verbinding (Natuurnetwerk Nederland).
- Verstoring van beschermde planten, vaste verblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten door de interne verbouwing van Stationsweg 15 (kerk) kan worden uitgesloten, onder de aanname⁵⁾ dat er geen werkzaamheden worden verricht aan de bestaande woning (intern/extern) en aan de gevel en dak van de kerk. Vanuit de soortenbescherming zijn onder deze aanname geen verdere stappen vereist.

5.2. Adviezen

Laatst genoemde conclusie geldt onder de uitdrukkelijke aanname dat er geen werkzaamheden worden verricht aan de bestaande woning (intern/extern) en aan de gevel en dak van de kerk. In dat kader wordt geadviseerd om door een deskundig ecoloog te laten controleren of de definitieve verbouwingsplannen vanuit ecologisch perspectief aan deze aanname voldoen. Ingrepen die door derden niet direct als een verandering kunnen worden gezien, kunnen vanuit ecologisch perspectief namelijk wél effecten hebben op bijvoorbeeld de toegangen van vleermuizen tot vaste verblijfplaatsen of op jaarrond beschermde nesten. Voorbeelden daarvan zijn bijvoorbeeld het aanbrengen van nieuwe ramen of het vergoten van bestaande ramen, vervangen van enkel glas door dubbel glas waarvoor nieuwe kozijnen nodig zijn of het opnieuw voegen van de buitenmuur. Ook kan het gaan om aanbrengen van isolatie, het vervangen van dakgoten, dakpannen, kozijnen of houtwerk, vernieuwen van pleisterwerk of het plaatsen van steigers.

Als er wél dergelijke aanpassingen worden gedaan aan het exterieur van (een van) beide adressen is verstoring van nesten van Huismus en Gierzwaluw en van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. In dat geval dient in eerste instantie te worden nagegaan of, gelet op de specifieke werkzaamheden, verstoring van eventuele aanwezige huismus- en gierzwaluwnesten of van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen al dan niet kan worden uitgesloten. Als verstoring niet op voorhand kan worden uitgesloten, is alsnog aanvullend onderzoek nodig naar jaarrond beschermde huismus- en gierzwaluwnesten of van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

---

⁵⁾ Informatie opdrachtgever.

BRONNEN

- Haarsma, A-J. 2004.** *Meervleermuizen boven en rondom de Langerzaarsche plassen.* Deelrapport I van het Meervleermuis project. Rapport van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.
- Limpens H. K. Mostert en W. Bongers (red.). 1997.** *Atlas van de Nederlandse vleermuizen.* KNNV Uitgeverij.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016.** Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen (vanuit de Wet Natuurbescherming).
- Provinciale Staten van Zuid-Holland, 2016.** Besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 9 November 2016, tot vaststelling van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, met nummer 6949.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013.** *Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013*
- Wet Natuurbescherming** zoals geldend per 1 januari 2017.

Nationale Databank Flora en Fauna
Natuurmonumenten

www.ndff.nl
www.natuurmonumenten.nl

Nationale Databank Flora en Fauna

www.ndff.nl

BIJLAGE I. MEEST RELEVANTE ARTIKELN UIT DE WET NATUURBESCHERMING BIJ EEN QUICKSCAN

Onderstaande tekst bevat een aantal artikelen uit de Wet Natuurbescherming, welke relevant zijn bij een quickscan in het kader van de soortenbescherming. Uiteraard is alleen de volledige wettekst bepalend; aan onderstaande tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

Artikel 3.1. [betreft: Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn].

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5. [betreft: Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn].

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10. [betreft: Beschermingsregime 'andere soorten'].

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
  - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
  - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
  - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
  - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
  - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

BIJLAGE 2. BESCHERMDE SOORTEN HABITATRICHTLIJN, VERDRAG VAN BERN EN VERDRAG VAN BONN

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.8)

Nederlandse naam	Latijnse naam		
Planten (4)		Reptielen (3)	
Drijvende waterweegbree	Luronium natans	Gladde slang	Coronella austriaca
Groenknolorchis	Liparis loeselii	Muurhagedis	Podarcis muralis
Kruipend moerasscherm	Apium repens	Zandhagedis	Lacerta agilis
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis		
Zoogdieren terrestrisch (8)		Vlinders (7)	
Bever	Castor fiber	Donker pimpernelblauwtje	Maculinea nausithous
Hamster	Cricetus cricetus	Grote vuurvliender	Lycaena dispar
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius	Moerasparelmoervlinder *)	Euphydryas aurinia
Euraziatische lynx	Lynx lynx	Pimpernelblauwtje	Maculinea teleius
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
Otter	Lutra lutra	Tijmblauwtje *)	Maculinea arion
Wilde kat	Felis silvestris	Zilverstreephooibeestje *)	Coenonympha hero
Wolf *)	Canis lupus		
Vleermuizen (22)		Libellen (8)	
Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteinii	Bronslibel *)	Oxygastra curtisii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
Brandts vleermuis	Myotis brandtii	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
Franjestaart	Myotis nattereri		
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Noordse winterjuffer *)	Sympecma paedisa
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	Oostelijke witsnuitlibel *)	Leucorrhinia albifrons
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	Rivierrombout	Gomphus flavipes
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrum-equinum	Sterlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
Grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus		
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	Kevers (5)	
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	Brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus laticornis
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	Heldenbok	Cerambyx cerdo
Meervleermuis	Myotis dasycneme	Juchtleekever	Osmodeira eremita
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii		
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	Overige soorten (2)	
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Bataafse stroommossel	Unio crassus
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus	Platte schijfthoren	Anisus vorticulus
Vale vleermuis	Myotis myotis		
Watervleermuis	Myotis daubentonii		
Zoogdieren marien (5)			
Bruinvis	Phocoena phocoena		
Gewone dolfin	Delphinus delphis		
Tuimelaar	Tursiops truncatus		
Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus		
Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris		
Vissen (2)			
Houting	Coregonus oxyrinchus		
Steur	Acipenser sturio		
Amfibieën (8)			
Boomkikker	Hyla arborea		
Geelbuikvuurpad	Bombina variegata		
Heikikker	Rana arvalis		
Kamsalamander	Triturus cristatus		
Knoflookpad	Pelobates fuscus		
Poelkikker	Rana lessonae		
Rugstreeppad	Bufo calamita		
Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans		

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gerede kans op terugkeer bestaat

BIJLAGE 3. ANDERE (NATIONAAL) BESCHERMDE SOORTEN

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de
Wet natuurbescherming (artikel 3.10 en 3.11)

Nederlandse naam Latijnse naam

Planten (76)

Akkerboterbloem *	Ranunculus arvensis
Akkerdoornzaad *	Torilis arvensis
Akkerogentroost *	Odontites vernus vernus
Beklierde ogentroost *	Euphrasia rostkoviana
Berggamber *	Teucrium montanum
Bergnachtorchis *	Platanthera chlorantha
Blaasvaren	Cystopteris fragilis
Blauw guichelheil *	Anagallis arvensis foemina
Bokkenorchis *	Himantoglossum hircinum
Bosboterbloem *	Ranunculus pol. nemorosus
Bosdravik *	Bromopsis r. benekenii
Brave hendrik *	Chenopodium bonus- henricus
Brede wolfsmelk *	Euphorbia platyphyllos
Breed wollegras *	Eriophorum latifolium
Bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens
Dennenorchis *	Goodyera repens
Dreps *	Bromus secalinus
Echte gamander *	Teucrium cham. germanicum
Franjegtentiaan	Gentiana ciliata
Geelgroene wespenorchis *	Epipactis muelleri
Geplooid	Alchemilla subcrenata
vrouwenmantel *	
Getande veldsla *	Valeriana dentata
Gevlekt zonneroosje *	Tuberaria guttata
Glad biggenkruid *	Hypochaeris glabra
Gladde zegge *	Carex laevigata
Groene nachtorchis	Coeloglossum viride
Groensteel *	Asplenium viride
Groot spiegelklokje *	Legousia speculum- veneris
Grote bosaardbei *	Fragaria moschata
Grote leeuwenklauw *	Aphanes arvensis
Honingorchis	Hemerocallis monorchis
Kalkboterbloem *	Ranunculus polyanthus ssp. polyanthoides
Kalketrip *	Centaurea calcitrapa
Karhuizeranjer *	Dianthus carthusianorum
Karwijselie *	Selinum carvifolia
Kleine ereprijs *	Veronica verna
Kleine Schorseneer *	Scorzonera humilis
Kleine wolfsmelk *	Euphorbia exigua
Kluwenklokje	Campanula glomerata
Knollathyrus *	Lathyrus linifolius
Knolspirea *	Filipendula vulgaris
Korensla *	Arnoseris minima
Kranskarwij *	Carum verticillatum
Kruipstijm *	Thymus praecox
Lange zonnedaauw	Drosera longifolia
Liggende ereprijs *	Veronica prostrata
Moerasgamber *	Teucrium scordium
Muurbloem	Erysimum cheiri
Naakte lathyrus *	Lathyrus aphaca
Naaldenkervel *	Scandix pecten-veneris
Pijlscheefkelk	Arabis h. sagittata
Roggelelie *	Lilium bulbiferum croceum
Rood peperboompje *	Daphne mezereum
Rozenkransje *	Antennaria dioica
Ruw pazelzaad *	Lithospermum arvense
Stofzaad *	Monotropa hypopitys
Scherpkruid *	Asperugo procumbens
Schubvaren	Ceterach officinarum
Schubzegge *	Carex lepidocarpa

Smalle raai *	Galeopsis angustifolia
Spits havikskruid *	Hieracium lactucella
Steenbraam *	Rubus saxatilis
Stijve wolfsmelk *	Euphorbia stricta
Tengere distel *	Carduus tenuiflorus
Tengere veldmuur *	Minuartia hybrida
Trosgamber *	Teucrium botrys
Veenbloembies *	Scheuchzeria palustris
Vliegenorchis	Ophrys insectifera
Vroege ereprijs *	Veronica praecox
Wilde averuit *	Artemisia c. campestris
Wilde ridderspoor *	Consolida regalis
Wilde weit *	Melampyrum arvense
Wolfskers *	Atropa bella-donna
Zandwolfsmelk *	Euphorbia seguieriana
Zinkviooltje	Viola lutea calaminaria
Zweedse kormoelje *	Cornus suecica

Zoogdieren terrestisch (31)

Aardmuis	Microtus agrestis
Boommarter	Martes martes
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Bunzing	Mustela putorius
Damhert	Dama dama
Das	Meles meles
Dwergmuis	Micromys minutus
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Edelhert	Cervus elaphus
Eekhoorn	Sciurus vulgaris
Egel	Erinaceus europaeus
Eikelmuis	Eliomys quercinus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Grote bosmuis	Apodemus flavicollis
Haas	Lepus europaeus
Hermelijn	Mustela erminea
Huisspitsmuis	Crocidura russula
Konijn	Oryctolagus cuniculus
Molmuis *	Arvicola scherman
Ondergrondse woelmuis	Microtus subterraneus
Ree	Capreolus capreolus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Steenarter	Martes foina
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Veldmuis	Microtus arvalis
Veldspitsmuis	Crocidura leucodon
Vos	Vulpes vulpes
Waterspitsmuis	Neomys fodiens
Wezel	Mustela nivalis
Wild zwijn	Sus scrofa
Woelrat	Arvicola terrestris

Zoogdieren marien (2)

Gewone zeehond	Phoca vitulina
Grijze zeehond	Halichoerus grypus

Amfibieën (8)

Alpenwater- salamander	Triturus alpestris
Bruine kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleine water- salamander	Triturus vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda
Middelste groene kikker	Rana klepton esculenta
Vinpootsalamander	Triturus helveticus
Vuursalamander	Salamandra salamandra

Reptielen (4)

Adder	Vipera berus

Hazelworm	Anguis fragilis
Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Ringslang	Natrix natrix

Vissen (6)

Beekdonderpad	Cottus rhenanus
Beekprik	Lampetra planeri
Elrits	Phoxinus phoxinus
Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
Grote modderkruiper	Misgurnus fossilis
Kwabaal *	Lota lota

Vlinders (20)

Aardbeivlinder *	Pyrgus malvae
Bosparelmoe- vlinder *	Melitaea athalia
Bruin dikkopje	Erynnis tages
Bruine eikenpage *	Satyrus ilicis
Duinparelmoe- vlinder *	Argynnis niobe
Gentiaanblauwtje *	Maculinea alcon
Grote parelmoe- vlinder *	Argynnis aglaja
Grote vos *	Nymphalis polychloros
Grote weerschijn- vlinder *	Apatura iris
Iepenpage	Satyrus w-album
Kleine heivlinder *	Hipparchia statilinus
Kleine ijsvogel- vlinder *	Limenitis camilla
Kommavlinder *	Hesperia comma
Sleedoornpage *	Thecla betulae
Spiegeldikkopje *	Heteropterus morpheus
Veenbesblauwtje *	Plebeius optilete
Veenbesparelmoe- vlinder	Boloria aquilonaris
Veenhooibeestje	Coenonympha tullia
Veldparelmoe- vlinder	Melitaea cinxia
Zilveren maan *	Boloria selene

Libellen (8)

Beekrombout *	Gomphus vulgatissimus
Bosbeekjuffer *	Calopteryx virgo
Donkere waterjuffer *	Coenagrion armatum
Gevlekte glanslibel *	Somatochlora flavomaculata
Gewone bronlibel *	Cordulegaster boltonii
Hoogveenglanslibel *	Somatochlora arctica
Kempense heidlibel *	Sympetrum depressiusculum
Speerwaterjuffer *	Coenagrion hastulatum

Kevers (1)

Vliegend hert	Lucanus cervus

Overige soorten (1)

Europese rivierkreeft	Astacus astacus

* soort die geen wettelijke bescherming had
onder de Flora- en faunawet

BIJLAGE 4. IN ZUID-HOLLAND VRIJ GESTELDE SOORTEN⁶⁾**Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden**

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:
  - a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - b. bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
  - c. bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - d. bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.
2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten.

Bijlage 6

Andere beschermde soorten als bedoeld in artikel 8.1, tweede lid:

1. Aardmuis;
2. Bastaardkikker;
3. Bosmuis;
4. Bruine kikker;
5. Bunzing;
6. Dwergmuis;
7. Dwergspitsmuis;
8. Egel;
9. Gewone bos spitsmuis;
10. Gewone pad;
11. Haas;
12. Hermelijn;
13. Huisspitsmuis;
14. Kleine watersalamander;
15. Konijn;
16. Meerkikker;
17. Ree;
18. Rosse woelmuis;
19. Veldmuis;
20. Vos;
21. Wezel;
22. Woelrat.

⁶⁾ Provinciale Staten van Zuid-Holland, 2016.